

Natuurtoets

Herinrichting Oost-Boswinkel te Enschede

projectnr. 266725
revisie 00
14 april 2014

auteur(s)

H.J. Riphagen

Opdrachtgever

De Woonplaats
De heer B. Jonker
Postbus 23
7500AA ENSCHEDE

datum vrijgave

14 april 2014

beschrijving revisie 00

Definitieve rapportage

goedkeuring

R. Verhagen

vrijgave

S. Hammink

Projectgroep bestaande uit:

René Verhagen
Erik Riphagen

Tekstbijdragen:

Erik Riphagen
Rene Verhagen

Fotografie:

Erik Riphagen

Datum van uitgave:

14 april 2014

Contactadres:

Zutphenseweg 31D
7418 AH DEVENTER
Postbus 321
7400 AH DEVENTER

Copyright © 2014

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

	Inhoud	Blz.
1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding.....	2
1.2	Doel	3
1.3	Leeswijzer	3
2	Wettelijk kader natuurbescherming	4
2.1	Algemeen.....	4
2.2	Flora- en faunawet.....	4
2.3	Ecologische hoofdstructuur.....	4
2.4	Natuurbeschermingswet 1998	4
3	Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen	5
3.1	Gebiedsbeschrijving	5
3.2	Projectvoornemen	6
4	Methodiek	7
4.1	Algemeen.....	7
4.2	Bureauonderzoek.....	7
4.3	Terreinbezoek	7
4.4	Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	8
5	Resultaten gebiedsonderzoek.....	9
5.1	Beschermde soorten	9
5.1.1	<i>Bureauonderzoek.....</i>	<i>9</i>
5.1.2	<i>Terreinbezoek .....</i>	<i>10</i>
5.2	Beschermde gebieden.....	12
6	Toetsing effecten planontwikkeling	13
6.1	Effectbepaling planontwikkeling	13
6.2	Effecten op beschermde soorten	13
6.3	Effecten beschermde gebieden	15
6.3.1	<i>Effecten EHS.....</i>	<i>15</i>
6.3.2	<i>Effecten Natura 2000 .....</i>	<i>15</i>
7	Conclusies en aanbevelingen	16
7.1	Flora- en faunawet.....	16
7.2	Beschermde gebieden.....	16
7.3	Vervolgstappen	16
7.4	Aanbevelingen biodiversiteit	17
7.5	Tot slot.....	17
8	Literatuur	18
	Bijlage 1: Wettelijk kader	1
	Bijlage 2: te kappen bomen	7

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De woonplaats is voornemens haar bezit door volledige sloop-nieuwbouw te herontwikkelen'. Deze ontwikkeling dient te worden beoordeeld op strijdigheden met de actuele natuurwetgeving.

Vanuit dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden in en nabij de planlocatie en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties voor uitvoering en planning. Dit wordt gedaan door middel van een natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de natuurtoets beschreven.

De globale ligging van de voorgenomen ontwikkeling (verder aangeduid als plangebied) is weergegeven in figuur 1.1

Figuur 1.1: Ligging in rood van het plangebied in de gemeente Enschede (Bron: Google maps)

1.2 Doel

Het doel van deze natuurtoets is het in beeld brengen van eventuele strijdigheden van de voorgenomen werkzaamheden met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Wat zijn de beschermde natuurwaarden in en nabij het plangebied?
- Wat zijn de te verwachten (negatieve) effecten op deze natuurwaarden?
- In hoeverre zijn de beoogde werkzaamheden in strijd met de natuurwetgeving, en welke vervolgstappen zijn noodzakelijk?

1.3 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze natuurtoets is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk drie wordt de situatie van het plangebied beschreven en de ligging ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands).

In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze natuurtoets omschreven. In hoofdstuk vijf staan de resultaten van de literatuurstudie en het veldbezoek vermeld. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de relevante natuurwetgeving. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden omschreven in hoofdstuk zeven. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer. Achter dit hoofdstuk bevinden zich twee bijlagen, die algemene informatie verschaffen met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet (bijlage 1) en inzicht biedt in de te kappen bomen (bijlage 2).

2 Wettelijk kader natuurbescherming

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de EHS en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet, Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000 wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

2.3 Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. In de EHS geldt het 'Nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het EHS-gebied aantasten.

2.4 Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de natuurlijke waarden van het deze gebied direct of indirect (middels externe werking) aantasten.

3 Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied is gelegen in de wijk Oost-Boswinkel. Dit betreft een woonwijk aan de zuidzijde van Enschede, tegen de A35 aan. Aan de zuidzijde grenst het plangebied aan een weiland. Het is een wijk met veel flats (3 etages). De woningen in de flats op de begane grond beschikken over een tuin. Tussen de flats ligt openbaar groen.

Het plangebied is gelegen langs de A35 en de Burgemeester van Veenlaan. Langs de oostzijde ligt een nieuw ontwikkelde woonwijk. Langs een aantal wegen in het plangebied, zoals de Zuidhollandlaan en de Utrechtlaan, staan bomenrijen (veelal eiken). In het openbaar groen zijn op verschillende plekken speelvoorzieningen en grasveldjes aangelegd. Deze zijn met elkaar verbonden door kleine padjes, welke tussen de flats doorlopen. Op sommige plekken staan grote, solitaire bomen.

Figuren 3.1a: Een impressie van het plangebied.

Figuren 3.1b: Een impressie van het plangebied.

3.2 Projectvoornemen

Het projectvoornemen betreft een volledige herinrichting van het plangebied.

De bestaande woonbebouwing van De Woonplaats in Oost-Boswinkel gaat plaats maken voor ongeveer 200 nieuwbouwwoningen, waarvan de helft bestemd is voor verhuur en de andere helft voor verkoop. Er komen circa 140 grondgebonden woningen en ongeveer 60 appartementen. Hierdoor zal Oost-Boswinkel in een paar jaar tijd transformeren tot een gemêleerde, vitale wijk.

Het openbaar groen wordt gedeeltelijk opnieuw ingericht en de voetpadstructuur opnieuw aangelegd. Een aantal van de aanwezige solitaire bomen en een deel van de struikachtige beplanting wordt verwijderd. Er worden geen watergangen gedempt. De bomenrijen rondom het plangebied, zoals langs de Zuidhollandlaan, blijven behouden. In bijlage 2 is een kaart weergegeven, met daarop aangegeven welke bomen gekapt worden.

Het voornemen is om de werkzaamheden verspreid over een aantal jaar uit te voeren.

4 Methodiek

4.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.2 Bureauonderzoek

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de strikt beschermde (Tabel 3) en overig beschermde (Tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treedt effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet. Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.waarneming.nl;
- www.telme.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ. Gekeken is naar de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden bepaald. Hiernaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van het Ministerie om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan EHS.

Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden zwaarder (Tabel 2 of 3-soorten) beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

4.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voornoemd bureauonderzoek is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aanneemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 24 februari 2014 is een verkennend terreinbezoek aan het gebied afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureauonderzoek en aan de hand van het voorkomen van

geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Aangetroffen belangwekkende soorten zijn genoteerd.

4.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek is bepaald wat de effecten zijn van de voorgenomen ingrepen op beschermde natuurwaarden, dan wel of een vervolgonderzoek nodig is om specifieke beschermde soorten uit te sluiten. Tevens wordt geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Resultaten gebiedsonderzoek

5.1 Beschermde soorten

5.1.1 Bureauonderzoek

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het plangebied voorkomen, zijn landelijke databanken voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl en waarneming.nl. Het invoerportaal waarneming.nl is een website waarop door vrijwilligers natuurwaarnemingen in Nederland worden verzameld. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen.

Volgens telmee.nl en waarneming.nl komen in het plangebied en omgeving beschermde soorten voor van diverse soortgroepen. Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermde soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen.

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie uit atlassen (5 x 5 kilometerhok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (Tabel 2 en 3 Flora- en faunawet) soorten. Voor wat betreft de vogels is gefocust op de jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4). Volgens de vermelde bronnen zijn de volgende soorten op of in de directe omgeving (Flora- en faunawetsoorten Tabel 2, 3 of soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4) aanwezig:

Vogels

Categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd): Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Huismus, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil (telmee.nl).

Zoogdieren

Zwaarder beschermd: Laatvlieger, Gewone dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Watervleermuis, Steenmarter , Eekhoorn (telmee.nl).

Vissen

Niet van toepassing, geen watergangen in het plangebied

Reptielen/amfibieën

Zwaarder beschermd: Levendbarende hagedis, Kamsalamander (telmee.nl).

Vlinders en andere ongewervelden

Zwaarder beschermd: Geen

Libellen

Zwaarder beschermd: Geen

Flora

Zwaarder beschermd: Geen

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiedheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen. Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent nog niet dat deze soorten ook in (de omgeving van) het plangebied aanwezig zijn.

Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

5.1.2 Terreinbezoek

Op 24 februari 2014, bij zonnig en droog weer, is een eenmalig terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een ecooloog van Antea Group. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna in deze periode van het jaar niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied.

Vogels

De planlocatie ligt midden in het stedelijk gebied. De hoeveelheid broedbiotoop voor vogels is beperkt tot de bomen en de aangeplante heesters. Mogelijk worden ook enkele (verwaarloosde) tuinen als broedgelegenheid gebruikt.

Tijdens het terreinbezoek zijn de solitaire bomen geïnspecteerd op (oude) vogelnesten en broedholtes. In enkele bomen waren dergelijke nesten aanwezig. Het betreft met name oude nesten van eksters (categorie 5 van de lijst jaarrond beschermde nesten) of duiven, die tijdens het veldbezoek veelvuldig waargenomen zijn. De bomen staan dermate ingeklemd tussen bebouwing, dat de nesten niet gebruikt zullen worden door roofvogels.

De bebouwing is niet geschikt als broedgelegenheid voor bijvoorbeeld huismussen of de gierwaluw. De flats hebben een plat dak. Geschikte holtes onder bijvoorbeeld dakpannen ontbreken.

Vogelsoorten, anders dan de ekster, die broeden in holtes of meerdere jaren gebruik maken van hetzelfde nest, komen daarom niet voor in het plangebied. In de heesters en tuinen in de planlocatie kunnen diverse soorten zangvogels broeden. Het betreft redelijk algemene vogelsoorten, zoals Merel, Roodborst of Heggenmus. Tijdens het veldbezoek zijn paartjes duiven waargenomen, alsmede luid aanwezige eksters. Het is vrij aannemelijk dat deze vogels in de aangetroffen nesten tot broeden zullen overgaan.

Zoogdieren

In de omgeving komen de zwaarder beschermde Steenmarter, Eekhoorn, Gewone dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Watervleermuis en Laatvlieger voor.

Voor de Eekhoorn geldt dat de bomenrijen rondom het plangebied mogelijk onderdeel zijn van het foerageergebied. De Steenmarter kan een verblijfplaats hebben in de groenstructuren of gebouwen in het plangebied. Vanwege de dichtheid van de groenstructuren, kon tijdens het veldbezoek geen verblijfplaatsen worden ontdekt. Dit wil niet zeggen dat deze niet aanwezig zijn. Een avondbezoek, waarbij expliciet gelet wordt op de Steenmarter is noodzakelijk om iets meer te kunnen zeggen over het al dan niet voorkomen van deze soort in het plangebied.

In het plangebied en in de directe omgeving komen verschillende soorten vleermuizen voor. Met name de Rosse vleermuis, Gewone dwergvleermuis en de Laatvlieger zijn soorten die in het stedelijk gebied kunnen worden aangetroffen. De flats hebben platte daken, wat een verblijfplaats voor vleermuizen onder de dakbedekking onmogelijk maakt. Tijdens het veldbezoek zijn geschikte stootvoegen aangetroffen die mogelijk toegang kunnen geven tot een verblijfplaats voor vleermuizen. Het op voorhand uitsluiten van verblijfplaatsen van vleermuizen in de flats is derhalve niet mogelijk. In enkele

solitaire bomen zijn holtes aangetroffen die mogelijk ook geschikt zijn als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen (rosse vleermuis).

De bomenrijen in de omgeving kunnen dienen als foerageergebied en/of vliegroute. Een negatief effect van de werkzaamheden op verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen kan op voorhand niet worden uitgesloten.

Vissen

In het plangebied komen geen watergangen voor. Het voorkomen van beschermde vissoorten kan daarom worden uitgesloten.

Amfibieën en reptielen.

In het atlasblok (5x5 km) waarbinnen het plangebied is gelegen, komen de zwaarder beschermde soorten Levendbarende hagedis en Kamsalamander voor. Voor beide soorten is binnen het plangebied geen geschikt biotoop aanwezig. Het voorkomen van beide soorten in het plangebied wordt dan ook uitgesloten.

Libellen

Binnen het plangebied komt voor deze soortgroep geen geschikt biotoop voor. Het voorkomen van beschermde libellen kan daarom worden uitgesloten.

Vlinders en andere ongewervelden

Binnen het plangebied komt geen geschikt biotoop voor beschermde dagvlinders of andere beschermde ongewervelden. Het voorkomen van deze soorten is dan ook uitgesloten.

Planten

Het plangebied bestaat grotendeels uit aangeplante cultuurgewassen. Op basis van de tijdens het veldbezoek zichtbare begroeiing van soorten van voedselrijke omstandigheden, is niet te verwachten dat beschermde plantensoorten voorkomen.

Samenvatting

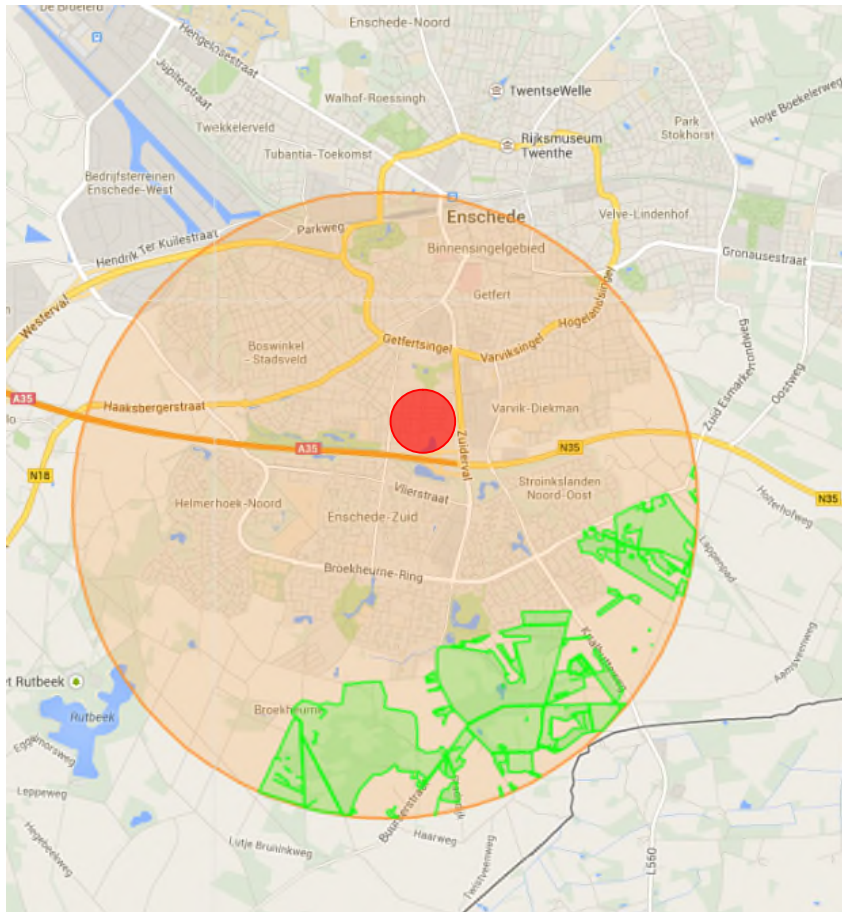
Uit de resultaten van de bureaustudie en terreinbezoek blijkt dat in het plangebied naast een aantal broedvogels van de stedelijke omgeving een aantal zwaarder beschermde soorten (tabel 2 of 3 van de FF-wet) zijn te verwachten. Het gaat om Steenmarter, Eekhoorn, Rosse vleermuis, Watervleermuis, Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger.

Soort		Beschermingsstatus		
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Flora- en faunawet	Habitatrichtlijn Bijlage II/IV	Rode lijst (nov. 2002)
Verskillende broedvogels	-	X3		
Ekster	<i>Pica pica</i>	Categorie 5 jaarrond beschermde nesten		
Zoogdieren				
Steenmarter	<i>Martes foina</i>	X2	-	
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	X2		
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	X3	IV	
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	X3	IV	
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	X3	IV	

5.2 Beschermde gebieden

In de ruime omgeving van het plangebied zijn geen Natura 2000-gebieden gelegen. Er bevindt zich geen EHS binnen het plangebied.

Het dichtstbijzijnde EHS gebied ligt op ongeveer 1500 meter ten zuiden van het plangebied (zie figuur 5.1). De planlocatie heeft geen ecologische relatie met dit EHS-gebied.

Figuur 5.1. Ligging van Ecologische hoofdstructuur (groen) in de omgeving van het plangebied (rode cirkel) (www.synbios.alterra.nl).

6 Toetsing effecten planontwikkeling

6.1 Effectbepaling planontwikkeling

Bij de ingreep worden grote delen van het plangebied opnieuw ingericht. Bestaande bebouwing wordt gesloopt en er worden nieuwe woningen gebouwd. Dit gaat gepaard met sloopwerkzaamheden, grondverzet en bouwwerkzaamheden. Er zullen ook nieuwe wegstructuren worden aangelegd en nieuwe bomen en struiken worden geplant. Hierbij wordt zwaar materieel ingezet, met de nodige productie van geluiden, en de aanwezigheid van mensen.

De kap van enkele solitaire bomen gaat gepaard met de productie van harde geluiden (kettingzaag), de aanwezigheid van mensen en de inzet van materieel voor afvoer van hout en de versnippering van de takken.

Na de herinrichting zijn grotendeels dezelfde biotopen aanwezig als in dezelfde situatie, d.w.z. speelvelden, bomen, heesters en bebouwing.

6.2 Effecten op beschermde soorten

Broedvogels

Vogels zijn met name gevoelig voor verstoring van hun nesten, omdat daarmee de reproductie in gevaar komt. Buiten het broedseizoen zijn vogels uitstekend in staat om te vluchten in geval van verstoring. Voor vogels geldt daarom dat in principe geen ontheffing wordt verstrekt voor verstoring van nesten, omdat dit eenvoudig kan worden voorkomen door buiten het broedseizoen te werken. Wel is het toegestaan om voordat broedende vogels aanwezig zijn potentiële broedlocaties weg te halen. In de omgeving van de planlocatie is voldoende alternatief broedbiotoop aanwezig.

Voor het broedseizoen kan globaal de periode van half maart tot en met half juli aan te houden. Deze data zijn geen harde grenzen; van belang is of er daadwerkelijk broedende vogels aanwezig zijn, en of deze hinder ondervinden als gevolg van de werkzaamheden. Afhankelijk van de weersomstandigheden en afhankelijk van de soort, kan het broedseizoen langer of korter duren.

Voor het plangebied wordt verwacht dat met name in de heesters en in de aangrenzende tuinen vogels gaan broeden. In de bomen kan mogelijk een enkel duivenpaar of Eksters gaan nestelen. De Ekster is een soort van de lijst jaarrond beschermde nesten, opgenomen in categorie 5. Dit betekent dat inventarisatie gewenst is, maar de nesten van de Ekster niet jaarrond beschermd zijn. Er is voldoende geschikt broedgebied in de directe omgeving voor de Eksters aanwezig.

Om het risico op verstoring van broedende vogels verder te verkleinen, wordt aanbevolen om voorafgaande aan het uitvoeren van de werkzaamheden de heestervakken en beplanting in tuinen geheel te verwijderen voor de start van het broedseizoen. Daarmee is, met uitzondering van de bomen, potentieel broedbiotoop geheel terug gebracht tot de buitenranden van het plangebied. Voor start van (kap)werkzaamheden moet de planlocatie geïnspecteerd worden op broedende vogels. Locaties waar een broedende vogel aanwezig is, moeten vrij worden gehouden van verstoring totdat de jongen zijn uitgevlogen. Gezien de stedelijke omgeving en het huidige intensieve menselijke gebruik zullen hier alleen weinig verstoring gevoelige soorten gaan broeden. De verstoringvrije zone zal naar verwachting dan ook een vrij beperkte omvang hebben; de werkzaamheden in de rest van het plangebied kunnen door zorgvuldig te werken waarschijnlijk zonder belemmeringen uitgevoerd worden.

Verstoring van broedende vogels zal niet aan de orde zijn als voorafgaande aan de werkzaamheden en voor aanvang van het broedseizoen de (kap)werkzaamheden uitgevoerd worden en de heestervakken/tuinen weggehaald/kort gesnoeid worden.

Voorafgaand van de start van werkzaamheden in het broedseizoen gecontroleerd wordt op aanwezigheid van broedende vogels en de werkzaamheden daarop zo nodig worden aangepast. Voor de eksters geldt dat meer dan voldoende broedbiotoop in de omgeving aanwezig is.

Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. In deze omgeving komen de Rosse vleermuis, Laatvlieger en Gewone dwergvleermuis voor. Verblijfplaatsen van deze soorten zijn in het plangebied mogelijk aanwezig in geschikte boomholtes en in stootvoegen in de flats. Voordat de bomen worden gekapt of de flats worden gesloopt is onderzoek naar het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen noodzakelijk.

Het plangebied zal door deze vleermuizen mogelijk ook gebruikt worden als foerageergebied. Met name de lanen aan de randen van het plangebied vormen een onderdeel van vliegroutes naar foerageergebieden in de omgeving. Bij de herinrichting blijven deze lanen behouden, er worden alleen solitaire bomen gekapt. De functie van de lanen rondom het plangebied als foerageergebied en onderdeel van een vliegroute wordt daardoor niet aangetast. De boomgroepen en lanen behouden voldoende onderlinge samenhang om deze functies te waarborgen.

Om negatieve effecten op vleermuizen tijdens de uitvoering te voorkomen, moet gebruik van felle verlichting tijdens de actieve periode van vleermuizen (van avondschemering tot ochtendschemering in de periode van eind maart t/m oktober) vermeden worden. Als de werkzaamheden uitgevoerd worden tijdens de reguliere werktijden zal gebruik van felle verlichting niet aan de orde zijn.

Overige zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt de Steenmarter en de Eekhoorn voor te komen in de omgeving van het plangebied. De Steenmarter is een mobiele soort, met een opportunistische levenswijze. De soort maakt veelal gebruik van overhoekjes, rommelige tuinen en plantvakken om hun verblijfplaats te graven. Mogelijk gaan bij de herinrichting deze verblijfplaatsen verloren. Ook zal het foerageergebied voor de Steenmarter worden aangetast. Negatieve effecten als gevolg van de herinrichting kunnen daarom niet op voorhand worden uitgesloten. Onderzoek naar het voorkomen van de Steenmarter is daarom noodzakelijk.

De Eekhoorn maakt gebruik van bomenrijen, tuinen en parken en komen veelal voor in bosrijke omgevingen. Voorwaarde is dat er voldoende voedsel aanwezig is. De solitaire bomen tussen de flats zijn niet geschikt als biotoop voor deze soort, de lanen aan de buitenrand wel. De vele eiken zorgen voor voldoende voedsel en de laanstructuur zorgt er voor dat ze zich goed kunnen verplaatsen. Omdat de lanen intact blijven kunnen negatieve effecten op de Eekhoorn worden uitgesloten.

Nader onderzoek is noodzakelijk naar het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in de te kappen bomen en te slopen flats. Daarnaast dient het voorkomen van de Steenmarter en zijn gebruik van het gebied in beeld te worden gebracht. De gunstige staat van instandhouding van voorkomende en verwachte zoogdieren zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

Overige soortgroepen

Effecten op overige zwaardere beschermde soorten worden uitgesloten, omdat deze niet voorkomen in de planlocatie of directe omgeving.

6.3 Effecten beschermde gebieden

6.3.1 *Effecten EHS*

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Er bevindt zich geen EHS binnen het plangebied, en het plangebied heeft ook geen relatie met gebieden behorende tot de EHS. Er is noch van directe of indirecte aantasting van de EHS sprake. De ontwikkeling heeft geen effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Er zijn voor de beoogde ontwikkeling in relatie tot de EHS geen belemmeringen.

6.3.2 *Effecten Natura 2000*

Er bevindt zich geen Natura 2000 gebied in de omgeving van het plangebied, noch heeft het plangebied een relatie met dergelijke gebieden. Er is noch van directe of indirecte aantasting van Natura 2000-gebieden sprake. De ontwikkeling heeft geen effect op de natuurwaarden van de Natura 2000-gebieden. Derhalve geldt dat er geen vergunningplicht aan de orde is vanuit de Natuurbeschermingswet en dat vanuit dat oogpunt geen belemmeringen aan de orde zijn.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Flora- en faunawet

Als gevolg van de voorgenomen plannen kunnen negatieve effecten op enkele minder algemene diersoorten niet worden uitgesloten. Nader onderzoek naar het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in de te kappen bomen en te slopen flats is noodzakelijk evenals het in beeld brengen van de verblijfplaatsen en het foerageergebied van de Steenmarter.

Binnen het plangebied is in beperkte mate geschikt broedbiotoop voor vogels aanwezig. Door de heestervakken en tuinbeplanting voorafgaande aan de werkzaamheden en voor het broedseizoen te verwijderen, wordt de hoeveelheid potentieel broedbiotoop teruggebracht tot de bomen en de randen van het plangebied. Op basis van de huidige situatie met een intensief menselijk gebruik van de planlocatie wordt het aantal vogels dat in of nabij de planlocatie tot broeden zal overgaan ingeschat als laag. Bovendien zullen dit weinig verstoringgevoelige soorten zijn. Om negatieve effecten van de werkzaamheden op broedende vogels te voorkomen dienen de volgende maatregelen te worden genomen:

- Voor aanvang van het broedseizoen worden de werkzaamheden aan de bomen uitgevoerd en de heestervakken weggehaald/kort gesnoeid worden;
- Bij de aanvang van de werkzaamheden het plangebied inspecteren op broedende vogels;
- Locaties waar een broedende vogel aanwezig is, moeten vrij worden gehouden van verstoring totdat de jongen zijn uitgevlogen.

Zorgplicht

Sinds de inwerkingtreding van het Vrijstellingsbesluit geldt voor de groep van algemene soorten een vrijstelling van de ontheffingsplicht. De aangetroffen en verwachte soorten in het plangebied die effecten ondervinden van de voorgenomen werkzaamheden, vallen onder deze groep van algemene soorten. Er hoeft dan ook geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd voor uitvoering van de werkzaamheden. Wel dient voldaan te worden aan de algemeen geldende zorgplicht. Deze is van toepassing voor alle soorten.

Door voor aanvang van het voortplantingsseizoen van kleine zoogdieren als (spits)muizen de heestervakken te verwijderen wordt het terrein minder aantrekkelijk voor dergelijke kleine zoogdieren. Deze zullen het plangebied ontvluchten naar veilige locaties in de omgeving.

7.2 Beschermde gebieden

Negatieve effecten op beschermde gebieden zijn niet aan de orde.

7.3 Vervolgstappen

1. Controle van de te kappen bomen en te slopen flats op het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen

De te kappen bomen dienen gecontroleerd te worden volgens de richtlijnen uit het vleermuizenprotocol. Enkele bomen bevatten holtes, welke tijdens het verkennend veldbezoek onvoldoende goed geïnspecteerd konden worden. Deze holtes dienen allereerst op geschiktheid als verblijfplaats gecontroleerd te worden. Tegelijk met deze controle dient onderzocht te worden of de te slopen flats door vleermuizen gebruikt worden als verblijfplaats.

Wanneer uit dit onderzoek blijkt dat de holtes en flats geschikt zijn is nader onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen noodzakelijk. Dit vleermuizenonderzoek dient dan uitgevoerd te worden volgens het geldende vleermuisprotocol.

2. In beeld brengen gebruik van het gebied door Steenmarter

Niet uitgesloten kan worden dat de Steenmarter het plangebied gebruikt als leefgebied. In een (aantal) gerichte veldbezoeken en volgens de geldende protocollen dient dit verder in beeld gebracht te worden.

7.4 **Aanbevelingen biodiversiteit**

Door bij de herinrichting van het plangebied rekening te houden met inheemse planten- en diersoorten, kan de kwaliteit van de natuurwaarden van het gebied verhoogd worden. Het aanbrengen van kunstmatige nestgelegenheden (bijvoorbeeld broedkasten, vleermuiskasten, etc) levert bijvoorbeeld meer verblijfplaatsen voor fauna op.

Ook de toepassing van inheemse soorten planten, struiken en bomen kunnen een meerwaarde hebben voor inheemse fauna. Door te kiezen voor nectarrijke soorten kan het voedselaanbod voor insecten als vlinders en solitaire bijen vergroot worden. Dit versterkt de aantrekkingskracht van een aan te brengen insectenhotel. Door bij het beheer van de heuvels de overstaande vegetatie tijdens de wintermaanden te sparen, wordt ruimte geboden aan overwinterende insecten.

7.5 **Tot slot**

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op inventarisatiegegevens van derden, literatuuronderzoek en verkennend terreinbezoek.

Een dergelijk onderzoek kan niet geheel uitsluiten, dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, (strikt) beschermde soorten worden aangetroffen. Gezien het gebruik en de kennis van aanwezige natuurwaarden in het plangebied worden de risico's op verstoring van beschermde soorten als minimaal ingeschat. Eventueel aangetroffen soorten dienen verplaatst te worden naar geschikt leefgebied in de omgeving.

8 Literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. Van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 3e herziene druk.

Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Uitgave in samenwerking met Provincie Noord-Holland, Noord-Hollandse Zoogdierstudiegroep en Het Noord-Hollands Landschap.

Lange, R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.

Lenders, H.J.R., C.C.H. Marijnissen & R.P.W.H. Felix, 1993. Waarnemen en herkennen van amfibieën en reptielen in het veld. Uitgave van de Stichting RAVON, Nijmegen.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij / Naturalis / EIS-Nederland.

Internet:

www.zoogdieratlas.nl

www.ravon.nl

www.waarneming.nl

www.telmee.nl

www.vleermuis.net

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1: Wettelijk kader

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan Dienst Regelingen door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijke belangen:

- Bescherming van flora en fauna;

- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekend dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen

(zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij Dienst Regelingen voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Dienst Regelingen zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

1. het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
2. de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.

Ecologische Hoofdstructuur

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur.

Algemeen Ecologische hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

In de EHS liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares EHS op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken (EZ) dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaats hadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Bijlage 2: te kappen bomen

